

РОЛЬ НАПРЯМУ ЖАНА МОНЕ У ВПРОВАДЖЕННІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ЗАХИСТ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ В УКРАЇНІ

Останнім часом заклади вищої освіти все частіше звертають підвищену увагу на можливість залучення грантових коштів, передусім це викликано трансформацією підходів до їх фінансування та змінами функціонування ринку освітніх послуг.

На особливу увагу при цьому заслуговує такий інструмент напряму Жана Моне – Модуль Жан Моне в рамках грантової програми ЄС «Еразмус+» – це короткотривала програма викладання (або курс), орієнтований на європейські студії у закладі вищої освіти з мінімальною тривалістю модулю – 40 академічних годин на один навчальний рік [1; 2].

Модулі можуть бути сконцентровані на одній конкретній дисципліні в галузі європейських студій або ґрунтуватися на мультидисциплінарному підході. Модуль Жан Моне запроваджує та закріплює євроінтеграційну тематику у навчальних програмах, які до того лише обмежено включали питання, пов'язані з ЄС; доносять факти та знання про Європейський Союз до широкої аудиторії: учнів, студентів, інших зацікавлених громадян. Модуль Жан Моне повинен мати одну з таких форм:

- загальні або вступні курси з питань Європейського Союзу;
- спеціалізовані курси про події, основні тенденції та стан розвитку Європейського Союзу;
- літні школи, інтенсивні курси, що супроводжуються визнанням здобутих знань [1].

Якщо говорити в цілому про програму Жана Моне, то вона має на меті досягнення таких завдань:

- поширення знань про євроінтеграційні процеси, підвищення рівня поінформованості суспільства через заохочення університетів, кафедр, викладачів до викладання дисциплін з європейської інтеграції та проведення досліджень;
- активізація науково-теоретичних дискусій та громадських обговорень актуальних тем і проблем, осмислення сучасних феноменів європейської інтеграції, інтерпретація її минулого та пошук майбутнього шляхом організації науково-практичних конференцій, публічних дискусій і дебатів;
- підтримка навчальних та науково-дослідних закладів, асоціацій, мереж, що спеціалізуються на європейських студіях [3].

За результатами конкурсу за напрямом Жана Моне 2020 року 38 проєктів напряму Жан Моне,

координовані 24 університетами та іншими організаціями з України, були відібрані на фінансування понад 1,4 млн євро за Програмою Європейського Союзу Erasmus+. Загалом для фінансування обрали 360 проєктів з усього світу. Зокрема, 38 українських проєктів-переможців представляють:

- 25 модулів Жан Моне, що представляють собою короткі навчальні програми з питань політики ЄС у сфері транспорту, продовольчого законодавства, сільського туризму, малих і середніх підприємств та кібербезпеки; євроінтеграції у межах законодавства щодо Інтернету речей, е-демократії, цивільної авіації, децентралізації та державного управління; успішних практик ЄС у дослідженнях, викладанні й розвитку загальних компетентностей, міжкультурній комунікації, відродження міст тощо;

- 2 центри досконалості Жан Моне з питань європейських стратегій розвитку, кругової та зеленої економіки. Такі центри залучатимуть студентів з факультетів, що зазвичай не мають стосунку до європейських студій, а також політиків, державних службовців, організоване громадянське суспільство та широку громадськість задля створення зв'язків між різними напрямами;

- 5 кафедр Жан Моне в університетах – викладацькі й дослідницькі посади із спеціалізацією з Європейських студій;

- 5 проєктів Жан Моне досліджуватимуть нові методології, щоб зробити тематику ЄС більш привабливою та адаптованою до різноманітних цільових груп, а також сприятимуть полеміці та осмисленню проблемних питань щодо Європейського Союзу та провадитимуть заходи;

- 1 асоціацію Жан Моне, яка сприятиме вивченню процесу європейської інтеграції [4].

Цьогоріч Київський національний університет розпочинає реалізацію навчального модуля «Роль захисту споживачів фінансових послуг для фінансової стабільності в цифрову епоху: європейські підходи» (Role of Financial Consumer Protection in the Financial Stability in Digital Era: European Approaches), покликаною сприяти європеїзації інституціональної, організаційної та процедурної архітектури захисту прав споживачів фінансових послуг в умовах цифрової трансформації, що в кінцевому рахунку

сприятиме фінансовій інтеграції та фінансовій стабільності України, і буде досягнута шляхом впровадження європейських студій в підготовку бакалаврів фінансово-економічного профілю.

Навчальний модуль передбачає викладання таких інноваційних фінансових дисциплін з компонентою європейських студій: «Європейська та українська практики захисту фінансових споживачів», «Цифрова трансформація фінансових послуг: європейські та українські студії» та «Фінансова стабільність: глобальний, європейський та національний контексти».

Робочою програмою навчального модуля передбачено проведення круглого столу «Приєднання до ЄС через високі стандарти у сфері захисту фінансових споживачів», воркшопів, з питань споживання фінансових послуг у цифрову еру та захисту споживачів фінансових послуг для підлітків, студентів нееконімічних спеціальностей, літніх людей, Міжнародної конференції «Індустрія фінансових послуг та захист споживачів для фінансової стабільності в цифрову еру: європейські підходи».

Дисципліна «Європейська та українська практики захисту фінансових споживачів» спрямована на формування професійної компетентності студентів-бакалаврів, що включає теоретичні та практичні компоненти, а також формування системи знань і навичок з питань європейської та національної політики захисту прав споживачів фінансових послуг, вирішення суперечок в рамках різних процедур, встановлення режимів, регулювання захисту прав споживачів, практики продажу, конфіденційності, гарантійних схем та реклами фінансових послуг.

За своєю структурою курс охоплює такі теми: «Розширення прав споживача фінансових послуг і фінансова грамотність»; «Механізми вирішення спорів»; «Практика захисту прав споживачів у банківському секторі»; «Практика захисту прав споживачів у страховому секторі»; «Практика захисту прав споживачів у секторі цінних паперів»; «Практика захисту прав споживачів у секторі недержавного пенсійного страхування»; «Гарантійні схеми»; «Державна підтримка гарантійних механізмів».

Дисципліна «Цифрова трансформація фінансових послуг: європейські та українські студії» спрямована на розвиток у студентів сучасного конструктивного, фундаментального мислення та набуття спеціалізованих знань у галузі цифрового банкінгу, фінансових технологій, блокчейну, криптовалют, аналізу великих даних, штучного інтелекту та розуміння можливостей використовувати їх у галузі фінансових послуг в умовах цифрової економіки з урахуванням європейської та

національної проєкції цифрової трансформації ринку фінансових послуг.

Структура курсу передбачає опанування таких тем: «Цифрова трансформація як фактор розвитку країни»; «Fintech та його роль у розвитку фінансових послуг»; «Технологія блокчейн у фінансах»; «Криптовалюти»; «Штучний інтелект та великі дані в діяльності банків та інших фінансових посередників»; «Послуги Fintech та регулювання криптовалют»; «Кібербезпека та злочини в галузі цифрових фінансових послуг»; «Кібербезпека на ринку криптовалют».

Дисципліна «Фінансова стабільність: глобальний, європейський та національний контексти» покликаний сформувати професійну компетентність студентів-бакалаврів, що включає теоретичні та практичні компоненти, зокрема набуття знань з питань глобальної, європейської та національної практики підтримки фінансової стабільності, навичок із проєктування регулювання системи фінансових послуг та фінансового нагляду, застосування інструментів макропруденційної політики, оцінки, моделювання та прогнозування стабільності фінансових посередників та фінансових конгломератів, проведення цілісного аналізу фінансової стабільності як характеристики фінансового сектору. Зміст дисципліни розкривається через вивчення наступних тем: «Регулювання індустрії фінансових послуг»; «Моделі фінансового нагляду»; «Архітектура фінансового регулювання та фінансового нагляду»; «Макропруденційна політика»; «Фінансові цикли та кризи»; «Стабільність фінансових посередників»; «Стабільність фінансових конгломератів»; «Стабільність фінансового сектору».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гуляєва Л.П. Грантові програми єс як інструмент розвитку ринку освітніх послуг. Ринок освітніх послуг: виклики сучасності. Збірник матер. Наук.-практ. конф. з міжн. участю (м. Київ, 11 червня 2019 р.) [Укл: Т. Семигіна, О. Корчинська, О. Жук]. Київ: АПСВТ, 2019. С.25-27.

2. Жан Моне/ Erasmus+. Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/erasmus/zhan-mone.html>

3. Програма імені Жана Моне – детальний опис. Режим доступу: <https://www.tempus.org.ua/uk/osvitni-programy-es-dlja-universytetiv-ta-studentiv/programa-zhan-mone/158-programa-imeni-zhana-mone-detalni-opis.html>

4. Українські організації виграли 38 нових проєктів з питань європейської інтеграції за напрямом Жан Моне Програми Erasmus+ Режим доступу: <https://erasmusplus.org.ua/novyny/3063-ukrainski-orhanizatsii-vyhraly-38-novykh-proiektiv-z-pytaniev-ropeiskoi-intehratsii-za-napriamom-zhan-mone-prohramy-erasmus.html>